

גמ א ב ג מ י פט"ו
מהל' אקורי ביאה
הלכה יג סמג לאון קפד טור
טוש"ע אר"ע ס"ה סעף
ד:
ס ד ה ז ח ט י י"ב
מהלכות שכירות הלכה
ג סמג לאון קפד טור
ש"ע ח"מ ס"ה סעף ג:
ו:
סא ט י מ"י ס"ה הלכה ו
טוש"ע שם סעף ט:
בב כ מ"י ס"ה הלכה ז סמג
טוש"ע שם סעף ג:
בב ל מ"י ס"ה טוש"ע שם
סעף ד:
סו כ מ"י פ"ט מהלכות
כלכלת הלכה ז סמג
לאון קפד טוש"ע י"ד ס"ה
ל"ה סעף י"א:
סה כ מ"י ס"ה ו פ"י"ג
מהלכות שכירות
הלכה ז וע"י עמ"ק ס"ה
ס"ה ו פ"ק טור ש"ע
שם וטוש"ע ח"מ ס"ה סעף
ג:
טוש"ע ג:

תורה אור השלם

1 לא תקלל חרש ולפני
עור לא תתן מבטל
וְרֵאיוֹת מְאֹלְדוֹף אַנִּי יְיָ
ויקרא ט"ד
2 וְיִשְׁכַּר אֶל הַשֶּׁתֶּה
אִתּוֹ וְנִקְוָה אִתּוֹ בְּבֹאֵב
אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וְלֹא
תִּמְנוּ וְחָקַת עוֹלָם
לְדוֹרֹתֵיכֶם: ויקרא י"ט
3 וְלֹא־תִבְדֹּל בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַשְּׂמֵמָה וּבֵין
הַקְּדוֹשׁ: ויקרא י"ז

רבינו חננאל

שלה לזה התיקתה איתקדיא
בחו, כלום: בעליהם אמרו
לגוים הסידום אסור עלינו
הראו עצמכם כאילו אתם
גנבים שוררים שלנו
ורסו אותם, ואחר כך
נבוא אנו ונכריים אצלכם
ונקחם וישארו סרסוס
אצלנו. איתמר הסמא
בבבלי פ"ה היתה אוכלת מן
הדישה ובעק עליה וחספה
מלאכל, אהו שור והמור
מוגזין ועומדן, ובעק
עליהן והלכו, ר' יוחנן אמ'
חייב, עקיפת פיו והיא
ספיקה שפתיו לצעוק
בבבלי, מעשה הוא, ריש
לקיש אמ' פטור, לא הו'
מעשה, ויקימי' לן כ"ר
יוחנ'.

מהר"פ אהרדי. שלא מדעתה היו מסרסין אותן ומ"מ היו מחליפין שמה לא ילמינו העולם שהיה שלא מדעתם או משום שלא יאמרו אחריה לנכרי לעשות כן ויאמרו שלא מדעתנו עשו: **ישב** דה קוין בפיה מהו. וא"ת הא אמרינן לקמן לא מדגם בחסימה ב ו"ל דה"מ כשחמה בחוץ כדי שלא תאכל אצל הכא שיטע לה מאליו צעי ללמא הו כחלתה: **רבין ארי מבחויין**. אמ"ל ישב לה קוין אסור לפי חסימה גנופה אצל ארי שהיה רחוק ממנה לא הו חסימה ואמ"ל דארי נמי הו חסימה היינו משום דמפחד הארי אינה אוכלת אפילו היא רעננה הרבה כל צעמד בנה בחוץ אינה נחסמת כל כך: **עמד בנה מבחויין מהו**. אית ספרים דגרסי העמיד ואפילו הכי לא פריך חסימה מעלייתא היא משום דאינה מנחת כל כך מלאכול שבצילו כמו מפחד הארי דכפרישית: **רבי יוחנן אמר חייב עקימת שפתיו הו מעשה**. תימנ דצפ' ג' דשזועות (דף כ"ה). אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יהודה משום ר' יוסי הגלילי כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל וצביו נשם והלא רבי יוחנן גופיה קאמר הכא דעקימת שפתיו הו מעשה א"כ נשבע ומימר ומקלל צביו נשם אמאי מנשיב אותן לאו שאין בו מעשה ו"ל ללא קאמר רבי יוחנן דעקימת פיו הו מעשה אלא הכא משום דצביוניה קעביד מעשה "הסולת ודשה בלא "אכילה כדאמרינן צריש תמורה (דף ג' א) אהיהא דחוץ מנשבע ומימר ומקלל צביו אמר ליה רבי יוחנן לתנא לא תימני מימר דצביוניה קעביד מעשה "והכי פריך הכא ר"י לריש לקיש ממיימר דחשיב מעשה משום דצביוניה קעביד מעשה אצל נשבע לא עביד צביוניה מעשה דממוקי לה התם בצלמתי ולא אכלתי וא"ת דצקוף פרק ד' מיתות (פסחים דף ק"ס. וס' ד"ה הו"א) קאמר ר' יוחנן דעקימת שפתיו דמגדף לא הו מעשה משום דיטעו בלבו ופריך והתניא לאו עדים וזמנים שאין בהן מעשה ומשני אלא שאני מגדף הואיל וישנו בקול ופריך וקול לר' יוחנן לאו יוחנן חייב ומשני שאני עדים וזמנים דיטעו בצרייה והשתא הכי פריך

מחסימה ב ו"ל דה"מ כשחמה בחוץ כדי שלא תאכל אצל הכא שיטע לה מאליו צעי ללמא הו כחלתה: **רבין ארי מבחויין**. אמ"ל ישב לה קוין אסור לפי חסימה גנופה אצל ארי שהיה רחוק ממנה לא הו חסימה ואמ"ל דארי נמי הו חסימה היינו משום דמפחד הארי אינה אוכלת אפילו היא רעננה הרבה כל צעמד בנה בחוץ אינה נחסמת כל כך: **עמד בנה מבחויין מהו**. אית ספרים דגרסי העמיד ואפילו הכי לא פריך חסימה מעלייתא היא משום דאינה מנחת כל כך מלאכול שבצילו כמו מפחד הארי דכפרישית: **רבי יוחנן אמר חייב עקימת שפתיו הו מעשה**. תימנ דצפ' ג' דשזועות (דף כ"ה). אמר רבי יוחנן אומר היה רבי יהודה משום ר' יוסי הגלילי כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומימר ומקלל וצביו נשם והלא רבי יוחנן גופיה קאמר הכא דעקימת שפתיו הו מעשה א"כ נשבע ומימר ומקלל צביו נשם אמאי מנשיב אותן לאו שאין בו מעשה ו"ל ללא קאמר רבי יוחנן דעקימת פיו הו מעשה אלא הכא משום דצביוניה קעביד מעשה "הסולת ודשה בלא "אכילה כדאמרינן צריש תמורה (דף ג' א) אהיהא דחוץ מנשבע ומימר ומקלל צביו אמר ליה רבי יוחנן לתנא לא תימני מימר דצביוניה קעביד מעשה "והכי פריך הכא ר"י לריש לקיש ממיימר דחשיב מעשה משום דיטעו בלבו ופריך והתניא לאו עדים וזמנים שאין בהן מעשה ומשני אלא שאני מגדף הואיל וישנו בקול ופריך וקול לר' יוחנן לאו יוחנן חייב ומשני שאני עדים וזמנים דיטעו בצרייה והשתא הכי פריך

ומגנחין יספון. ומסרסין אותם ואמ"כ מחזירין לצעלים ומאהבת צעליו ישראל וגו' הנכרי שהוא מכירו ומסרסו כדי שיהא יפה להרישה: ויודעו. ולא יהנה ישראל בעצירה. הוא עשה כדי שיהא יפה לחרוש לפיכך יקנסוהו שלא יחרוש צו. אלמא צאקור דלאו נמי אסורה אמירה לנכרי: בני מערצא. דשלחו ליה לאצוה דשמואל הכי: **סבירא לכו רכבי חידקא**. צנסהדרין צפרק ד' מימות (דף ק"ז): **וקא עבר**. זה האומר לקרס: **משום לפני עור לא סתן מכשול**. אצל דבצר שאין הנכרי מוחזר עליו אימא לך שרי: **לשחיתא**. שלא יועיל סירוסן להעלות דמיהן אצל להרישה לא שדמיהן יקרין משום סירוסן: **דין שקנסם עליהם מכירה**. דלא טרמ כולי האי אלא שיחרוש צו והא לא תקיים מחשבתו: **כאחר דמי**. ולוי אס מכרו לו: **מחלפו אהדי**. שוריש שלהן שגנבו נכרים מכריהם וסרסוס: **ישב לה קוין צפיה**. ואינה יכולה לאכול מן הדישה: מהו. מזהו ליטלה או אין מזהו ליטלה: **הרצין לה ארי**. ולאיתמו אינה אוכלת: **קטבולא**. עור שלוק והצננה מהלכת על גביו ואינה רואה את הדישה מי קרינא ביה דשיש או לא: **פשוט מהא**. מתימא: **הדא**. מהנך צעיא: **צעל הפרה**. שהשכיר פתמו לדוש זה: **פקיע עמיר**. קשין של שזולין שמושו והוה כפורס קטבולא ומפשוט מינה דשרי: **מעיקרא**. כדי שתמלא כריסה קשים קודם שתנסה לרישה: **מבחון**. קודם שתיכנס לדוש: **מציב אינך**. כהן היה: **לפנדול צין הקדש**. צתריה כתיב משמע כדי שידע להבחין בין עבודה קדושה למחוללת ואי שמי ועייל מ"מ שיכור הוא ולא ידע להבדיל: **החוסס אם הפרה**. ולא העצירה על הדישה ומצירו דש בה: **וכן המווג**. שור ותמור לקרון וצא מצירו והנהיג. פטור להראשן ואינו חייב אלא הדש דלא מדגם בחסימה קאמר רחמנא (דכ"ה) וגיב כלאים נמי לא תחרוש כתיב (שם כ"ב) ואינו לוקה אלא זה המנהיג: **חסמה בקול**. כשהימה שוחה לאכול היה גוער זה: **והנהיג בקול**. כלכאים ואינו אוחז במדג: **היאל מעשה**. והוה ליה לאו שיש בו מעשה ולוקין עליו: **לא**

דגבין ארמאי ומגנחין יתהון מהו "שלח להו הערמה אתעביד בהו אערימו עלייהו ויודבונן אמר רב פפא בני מערבא סברי לה "כר' חידקא דאמר בני נח מצווין על הסירוס וקא עברי משום "ולפני עור לא תתן מכשול עברי רבא למימר ימכור לשחיתא א"ל אביי דיין שקנסת עליהם מכירה בפשיטא בנו גדול כי אחר דמי בנו קמן מאי רב אחי "אמר רב אשי שרי מרימר ומר זוטרא ואמרי לה הנהו תרי חסידי מחלפי אהרדי בעי רמי בר חמא הושיב לה קוין בפיה מהו הושיב לה חסימה מעלייתא היא אלא דיישב לה קוין בפיה מהו הרביין לה ארי מבחויין מהו הרביין לה חסימה מעלייתא היא אלא "רבין לה ארי מבחויין מהו "העמיד בנה מבחויין מהו "היתה צמאה למים מהו "פרס לה קטבולא על גבי דיישה מהו פשוט מהא חדא "דתניא "רשאי בעל פרה להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה הרבה "ורשאי בעל חבית להתיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי שלא תאכל מן הדישה הרבה שאני התם דקא אכלה איבעית אימא רשאי בעה"ל להתיר פקיע עמיר לפני בהמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה "בעא מיניה רבי יוחנן מרבי סימאי חסמה מבחויין מהו שור בדישו אמר רחמנא והא לאו בדישו הוא או דלמא לא תדוש בחסימה אמר רחמנא א"ל מבית אביך אתה למד "מיו ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם בבואכם הוא דאסור הא מישתא ומיעל שרי "ולחבדיל בין הקדש ובין החול אמר רחמנא אלא מה התם בשעת ביאה לא אמר שכרות הכא נמי "בשעת דישה לא תהא חסימה תנו רבנן "החוסס את הפרה "והמווג בכלאים בפניו ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד "איתמר חסמה בקול והנהיגה בקול ר' יוחנן אמר "חייב לריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב עקימת פיו הויה מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא לא הויה מעשה איתניביה רבי יוחנן לריש לקיש לא

16 סנהדרין
5 תוספתא פ"ח ה"ב,
דלכאים
פ"ה,
7 סנהדרין
8 [דברים כה],
9 וסנהדרין ע"ג משמע
שלא היה סוף, 10 קאי
אמנהיג. רש"ש, 11 קאי
אחוסס. רש"ש,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ריש לקיש וכו' נפקא ליה לריש לקיש:

גליון הש"ס

גמ' בעא מיניה רבי יוחנן מרבי סימאי. ציבולאמני פ"ט דתמורות איתא שאלא קן ריש לקיש וישע לו כאלהי השבע רבי סימאי לרבי יוחנן:

מוסף רש"י

חסמה בקול. לפיה דשה וכשרוה לאכול חסמה בקולו (סנהדרין ס"ה). והנהיגה בקול. מנהיג כלכאים. דחייב משום לא מחרוש כשור ותמור (שם).

מוסף תוספות

א. אלא בני ביתם היו מערימין, או הכותים היו עושין מדעתם. מיתוס (ליטב"א. ב. ואם דש בה אדם כשהיא חסמה עובר משום בל תחסום אפי"י שהוא לא חסמה. מיתוס ליטב"א. ג. שאינה יכולה לאכול. מוס' ה"א. ט. שאם תרעב הרבה תאכל, וכן צמאה למים אם תרעב קצת תאכל. מוס' ה"א. ט. ה"א. וישע ליה דיבורו הוה הקדושה נתפסת על הבהמה. ר"ש.

עך א מיי פיעט מהל' נלחם הלכה ב סמנ לאון רפא טור ש"ע י"ד
 ק"ו ז' סעיף ג:
 ע"ב ב מיי פ"ב מהל' שכיבות הלכה ט
 סמנ ע"ש ל' טושי"ע ח"מ
 ט"ו ז' סעיף א:
 ג ד ה מיי שם הלכה
 ג א י טושי"ע שם
 סעיף ט:
 פ"א ר ז מיי שם הלכה ב
 ושי"ע שם סעיף ו' ומ"מ
 טושי"ע שם סעיף א:
 פ"ב ח ט מיי שם הלכה
 י טושי"ע שם סעיף י:

רבינו חננאל

מ"ג. כי תבא, ביאה כל
 הדוא. א"י פועלים עד
 שלא הלכו שתי וערב בבת
 הטב ועדיין לא התחיל
 היין להמשר, אין שותין
 ממנו, כי עדיין בחוק
 אוכל הוא ולא משקה.
 אבל הלכו בו שתי וערב,
 כליו לארוח ולרחוה של בת
 ובמשר היו לבור, נעשה
 בו תורת אוכל ותורת
 משקה, ומותר לאכול מן
 הענבים ולשתות מן היין.
 מאמן לאטם, משרה
 לשרה, והן אצייחא,
 כדגוסי בהשחתין (כ"ב
 י"ב) תלת אצייחא בני
 תריסר תריסר גופני
 כדריפק גברא בימא,
 ופשיטין כשרבא, פיי
 שרבא, ע"ן וחמורת
 משוכים מכרם זה למקום
 שהשור שד בו (ב' שהם
 הם (א).

(א) והי הוא ממוקן בענבים.
 (ב) פירוש, דורך ג' (ג) פירוש,
 המורות ענבים הוא עושה
 מלאכה הם המורות שמים
 הוא אוכל.

דש באוויון ובתרנגולין דרבי יוסי ברבי יהודה מהו. יש לפרש
 דמיעיאל ליה דשין צרגליהן ולא ככנפיהם דאין יכולין לדוש
 ככנפיהן דאי בכל כמו בעינין האיכא או דלמא ידיו ורגליו צעינין
 והא ליכא דאין דשין ככנפיהן אי נמי יש לומר דאפילו דשין ככנפיהן
 מיבעיאל ליה לדומיא דשור ממש
 בעינין וא"ת דמשמע דפשיטא ליה
 דאי איכא ידיו ורגליו כי שור דאוכל
 ולא צעי שור ממש וא"כ יליף שור
 ממשעת א"כ ו"כ עוף נמי יליף כדמתן
 בפרק הפרה (ב"ק דף נ"ד): דשין שור
 ובהמה חיה ועוף לעינין חסימה א"כ
 מאי מיבעיאל ליה? וי"ל כיון דצעי
 רבי יוסי צריי יהודה דומיא דשור
 מיבעי ליה דלמא עוף אינו שור
 לעינין חסימה ו' ומתניתין דהתם כמנא
 קמא דכאל: ש"ן במחומר היכי
 משבחת אה. פירש צקונטרס הלא
 הצהמה אינה יכולה להניע ולאכול
 מנפן שעל העגלה שיהא נושאה
 שהצהמה לפני העגלה ואין נראה
 לר"י דההוא גפן הי' תלוש ולא מחובר
 אלא הכי פירושו צמחובר היינו
 כשהוא דש צמחובר היכי משבחת לה
 שאכל אומן שזולין עמנו שהוא דש
 דבשלמא שור בתלוש אמי שפיר שכל
 תצוהה התלושה אשר שם תצוהה
 כלאגודה אחת ואלו ש"ן נריך לחלוט ממותה
 שהוא דש ממש אכל מחובר כל קלמ
 וקלח חסוב צפני עמנו ומשני צשרכא
 פירוש צקניות או תצוהה שיהא
 ארוכה שיכול לאכול אומן שזולין
 עמנו שהוא דש: ה"א עושה מעשה
 אוכל מן התורה. מימה מנגל למידק
 הכי דמתניתין לא משמע כלל דלא
 קמי אלא שאוכל משום השגת אצידה
 אכל אי לאו משום הכי לא היה אוכל
 אפילו מהלך כעושה מעשה על
 דעושה בגפן זה אינו אוכל בגפן אחר
 וי"ל דדייק מדלא נקט צמתניתין
 משום השגת אצידה אמרו הפועלים
 אוכלים כשמציאים כלים מאומן לאומן
 דהו עושין מעשה ומינה הוה ידעינן
 דאפילו עושה מעשה אין אוכלים
 אלא מפני השגת אצידה אלא ודאי
 מדנקט בהליכתן מאומן לאומן שאין
 עושין מעשה משמע דאי הו עבדי
 מעשה הוה אכלי מדאורייתא:
 אלא

אי"ל נאמר יבהמתך לא תרביעי הייתי אומר
 לא יאחזו אדם את הבהמה כדי שיעלה
 עליה זכר תלמוד לומר כלאים כלאים הוא
 דאסור הא מין במינו שרי ומין במינו נמי
 אחיזה אין הכנסה לא מאי אחיזה הכנסה
 ואמאי קרי ליה אחיזה לישנא מעליא אמר
 רב אשי הא מילתא בעו מינאי דבי רב
 נחמיה ריש גלותא מהו להכניס מין ומינו
 ושאינו מינו לדיד כיון דאיכא מיניה בתר
 מיניה גריר או דלמא אפילו הכי לא ופשמי
 להו לאיסורא דלא כהלכתא משום פריצותא
 דעבדי: מתני' ה"ה עושה בידיו אבל לא
 ברגליו ברגליו אבל לא בידיו אפילו בכתיפו
 הר"י זה אוכל ר' יוסי ברבי יהודה אומר עד
 שיעשה בידיו וברגליו: ג' כי תבא
 בכרם רעך בכל מאי דעבדי: רבי יוסי בר'
 יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: מ"ט
 דר' יוסי ברבי יהודה כי שור מה שור עד
 שיעשה בידיו וברגליו אף פועל עד שיעשה
 בידיו וברגליו ב' בעי רבה בר רב הונא דש
 באוויון ותרנגולים לר' יוסי ברבי יהודה מהו
 בכל כרו בעינין והא איכא או דלמא בידיו
 וברגליו בעינין והא ליכא תיקו אמר רב נחמן
 אמר רבה בר אבוב: פועלים עד שלא הילכו
 שתי וערב בגת אוכלין ענבים ואין שותין יין
 משהילכו שתי וערב בגת אוכלין ענבים
 ושותין יין: מתני' ה"ה עושה בתאנים
 לא יאכל בענבים וענבים לא יאכל בתאנים
 א' אבל מונע את עצמו עד שמוגיע למקום
 יפות ואוכל יוכלן לא אמרו אלא בשעת
 מלאכה אבל משום השב אבידה לבעלים
 אמרו פועלין אוכלין בהליכתן מאומן לאומן
 ובחזירתן מן הגת ובחמור כשהיא פורקת:
 ג' איבעיא להו עושה בגפן זה מהו שיאכל
 בגפן אחר ממין שאתה גותן לכליו של בעל
 הבית בעינין והא איכא או דלמא ממה
 שאתה גותן לכליו של בעל הבית בעינין
 והא ליכא ואם תמצי לומר עושה בגפן זה

מתני' ואפילו נספסו. דאינו מוזו ידיו ורגליו: ג' כי שור.
 דהא אקשת חוסס לנחמס: דש צאוויס. דאין להם ידים להשען
 וכל משענותם על רגליהן: עד שלא הילכו וכו'. דרך להטיל ענבים
 על הגת דורכין צרגליהם על הגת ועד שלא הילכו צה שתי וערב
 אין מלאכתן ניכרת ציי חלל בענבים
 לפיכך אין שותין יין דהוה ליה עושה
 במין זה ואוכל במין אחר: מתני' אכל
 מונע הוא עלמו וכו' ואוכל.
 כל אכילתו מהן: ויכול לא אמרו.
 שיאכל אלא בשעה שהוא עוסק
 במלאכה ולא שיצב לו ויאכל לומר
 הרי מנעתי עצמי עד כאן א' כל צלמתי
 לאכול עכשיו אשכ לי ואוכל: אכל
 מפני השכ אצידה לבעלים. שלא
 יצטל ממלאכתו ויאכל: אמרו פועלין
 אוכלין בהליכתן מאומן לאומן.
 כשגמרו שורה זו והולכין להתחיל
 הצריכה ואע"ג דהיא שעתא לאו
 שעת מלאכה היא ניחא ליה לבעל
 הצית צה: וחמור כשהיא פורקת.

בגמרא מפרש לה: ג' מהו שאכל
 בגפן אחר. שיקוף אשכול גפן יפה
 וילך למקום שהוא עושה שם ויאכל:
 ואי אמרו. למה לי למיבעי להא
 פשיטא דאוכל דאי אינו אוכל אינו
 צמחובר דרבינן לעיל: דאכל הכי
 אכל הכי מלאכת שור צמחובר אי
 אפשר לו לאכול מגפן שהוא עושה
 צה שהרי קשור למד לפני העגלה
 והצוירים עושין בגפן שאכל העגלה
 ונותנים בעגלה: אי משום הא לא
 ספשו אמר רב שישא צשרכא.
 צומורה ארוכה מאלד ומגעת עד לפני
 השור: דומיא דפאניס וענבים.
 שעושה בתאנה זו וואוכל הצריכה:
 אמר רב שישא צריה דרב אידי.
 בעולם תרוייהו צעינין ממין וממה
 והאי דאיטריך למיתני תאנים וענבים
 ודייקת הא תאנים ותאנים אוכל
 בתאנה המודלת על הגפן או גפן
 מודלה על תאנה ואשמועינן היה
 עושה במין זה לא יאכל במין אחר
 ואע"ג דהו עסוק בשניהם שרי
 נריך להצביה ולהפריד הענפים של
 זה מזה כשהוא חוסך ומיהו לא ממין
 שאמה נותן הוא הא תאנים ותאנים
 דומיא דהני כגון המודלת על הצריכה
 אין נריך להבחין מאמה מהן יאכל
 דממין שאמה נותן וממה שאמה
 נותן הוא דצשניהם הוא עסוק:
 ליוול וליטי למקום שהוא עושה.
 ולמה ליה למנוע: משום ציטול

מלאכה. שציעל בהליכתו ובחזירתו:
 אשטו וצניו מהו. שלא נשכרו
 אכל צעל הצית וקא מייתו ליה:
 סברו. רצנן דצי מדרשא דצעו
 למיפשט מהא צעיין: מהלך.
 צרכי צעל הצית כגון זה בלכתו
 מאומן לאומן: כעושה מעשה
 דמי. ויש לו לאכול ואפילו הכי
 אי לא דמקון ליה רצנן דניחא
 ליה לבעל הצית מדאורייתא לא
 אכיל מפני שהליכתו לורך גפן
 שהולך אכלה הוא ואכילתו מענבים
 שקולץ מוה שלא מנמנה הוא
 אלמא עושה צה אין אוכל צה:
 לאו כעושה מעשה דמי. הלכך
 צכתף והולך מוה אל זו ואכיל:
 ומהלך

16 ז"ל רננה. רש"י,
 ט סנהדרין
 א משפחות פ"ב מ"ח.
 ד גיטת רש"י צ"ב
 צ"ל"ת וכן שו"ת,
 ס בבתי נוסף: בתאנים
 וענבים הוא דלא אכל
 וכו', א צ"ל. ולא רש"י,
 א דף פ"ח:

תורה אור השלם

1 את יקתי תשמרו
 בהמתך לא תרביעי
 כלאים שדך לא תורע
 כלאים ויגד כלאים
 שעטנו לא יעלה ע"ך:
 ויקרא יט ט
 2 כי תבא רעך
 ואכלת ענבים כנפשוך
 ושבעך ואל בליף לא
 תתן: דברים כג כה

מוסף רש"י

דש באוויון ותרנגולים.
 שאין להם אלא רגלים,
 מהו. מי מעב עליהם משום
 לא תמקום שור, לא, אלא בכל
 כרו בעינין. טוה, והא
 איכא ט' (טנחודין ט).

מוסף תוספות

א. מה להלן חיה ועוף
 כיוצא בהן אף הכא נמי
 כדאי שלהו ישרו שגח
 ב"ק נ"ד: וי"ל. וי"ל. וי"ל.
 ר' יוסי לא גמר שור שור
 ותרנגולין אפי' שאר
 בהמה וחיה נמי לתא
 משום לא תחוסם. רש"י.
 ג. דלעיל גמר שור שור
 משבת ומיהו מספקא לן.
 רש"י. ד. ת. מהוה ליה
 למכתב לא תרש בחסומי
 וכתב שור. מוס' ה"א.
 ה. וי"ל. דילפינן שור
 שור משבת בעיני דומיא
 דשור שיעשה בידיו
 וברגליו. מוס' ה"א.
 ו. רש"י עצמו פי' למעלה
 [פח:] גבי אדם בתלשו מי
 לא עסקין ששכרו לתת
 לשאת ענבים וחביריו
 בצדן הדוא מלאכתו
 בתלוש. שטמ"ק גס
 הכש"ל. א. ומילא ידעינן
 דבהליכתן מאומן לאומן
 אפי' דלא עבדי מעשה
 אכיל כיון דטעמא משום
 השבת אברה. מוס' ה"א.
 ו. ויעושה כגון זה אוכל
 בגפן אחר. מוס' ה"א.

